

Asia: VN/7202/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi uudeksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Ei lausuttavaa

Ei lausuttavaa - toteaminen

-

Lausuttavaa

Yleisiä huomioita esityksestä

Pelastustoimen näkökulmasta luonnosesitys muodostaa turvallisuutta edistävän kokonaisuuden. Vaarallisten aineiden kuljetusjärjestelmää lainsäädännöllä uudistettaessa on tärkeää arvioida muutosten vaikutukset pelastuslaitosten kykyyn varautua onnettomuuksiin sekä kykyyn pelastaa ja rajoittaa vahinkoja sellaisessa onnettomuustilanteessa, jossa vaaralliset aineet tai räjähteet ovat osallisia.

Tieto vaarallisten aineiden kuljetusten reiteistä ja varastoinnista sekä reittirajoitukset tiekuljetuksissa ovat merkittäviä osia pelastustoimen riskienhallinnan kokonaisuudessa. Kuten esityksessä todetaan, tulee kemikaaliturvallisuuslain ja VAK-lainsäädännön rajapinta olla tarkoin harkittu. Omassa riskienhallintatyössään pelastuslaitokset hyödyntävät molempien säädöskokonaisuuksien antamia mahdollisuuksia, minkä vuoksi pelastuslaitoksille on perusteltua varata mahdollisuus osallistua viranomais- ja valvontayhteistyöhön sekä suunnitteluun riippumatta lainsäädännön antamista lähtöoletuksista.

Kuljetustietojen tulee olla pelastusviranomaisten saatavissa kaikissa onnettomuustilanteissa. Siirryttäessä sähköisiin kuljetusasiakirjoihin on varmistuttava, että myös pelastusviranomaisilla on tarvittavat järjestelmät käytettävissään.

Soveltamisala

Tilapäinen säilytys

Kuntaliitto esittää, että Liikenne- ja viestintäviraston tulee pyytää lausunto myös kunnalta tilapäisen säilytyksen sisäisestä pelastussuunnitelmasta. Kunnan tehtävänä on kaavoitus ja sen myötä terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön edistäminen kuten myös liikenteen järjestäminen ja palvelujen saatavuuden mahdollistaminen.

Vaarallisten aineiden tilapäistä säilytystä koskevan tiedonkulun paranemisella voidaan arvioida olevan merkittäviä myönteisiä vaikutuksia pelastustoimen riskianalyyysien tarkkuuteen ja siten varautumiseen ja valmiuteen.

Turvauhat

-

Reittirajoitusten uudistaminen tiekuljetuksissa

Voimassa olevan VAK-lain perusteella Liikenne- ja viestintävirasto voi rajoittaa vaarallisten aineiden tiekuljetusta tietyllä alueella, tiellä tai tien osalla, jos vaarallisten aineiden kuljetus voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle. Nykyisiä reittirajoituspäätöksiä on noin 20, joista osa on suurimmilla kaupunkiseuduilla sekä osa muilla kaupunkialueilla ja muilla tie- ja katuosuuksilla. Vastaavat säännökset säilytettäisiin laissa (55 §). Rajoituksia koskevia määräyksiä ja rajoitusmerkkejä koskevia säännöksiä yksinkertaistettaisiin.

Reittirajoitushakemusten vaatimuksia kiristettäisiin ja hakemusten valmistelu olisi kunnille nykyistä työläämpää. Uusia vaatimuksia olisivat mm. hakemukseen sisällytettävä vaikutusten arviointi, liikenteenohjaussuunnitelma ja opastus vaihtoehtoisille reiteille. Nykyiset reittirajoituspäätökset tulisi kuntien hakemuksesta tarkastella siirtymäajan puitteissa vuoden 2022 loppuun mennessä (165 § 10 mom.). Kuntaliiton arvion mukaan uusien reittirajoituspäätösten hakemisesta aiheutuisi kunnille 10 000-20 000 euron kustannukset reittiä kohden reittirajoitushakemuksen laajuudesta riippuen.

55 §:n 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi antaa voimassa olevaa säännöstä vastaavalla tavalla tarkempia teknisiä määräyksiä alueellisista kuljetusrajoituksista. Kuntaliitto painottaa, että jos virasto antaa näitä teknisiä määräyksiä, tulee ne valmistella yhteistyössä kuntien kanssa.

Kuntaliitto pitää esitettyä siirtymäaikaan uusien reittirajoituspäätösten hakemiselle ja käsittelylle tiukkana ottaen huomioon lain uudet vaatimukset, joista ei ole vielä menettelyjä olemassa sekä lakihankkeen aikataulun ja mahdolliset liikenne- ja viestintäviraston tulevat tekniset määräykset asiaa koskien, joista ei ole vielä tietoa. Kuntaliitto esittää siirtymäajan pidentämistä vuodella.

Tiedossa ei ole, että nykyisissä reittirajoituksissa olisi sellaisia ongelmia, jotka perustelisivat tiukkaa siirtymäaikaa.

Nykyiset reittirajoitukset ovat toistaiseksi voimassa olevia. Ehdotettu 55 §:n 2 momentti sisältäisi uuden säännöksen siitä, että Liikenne- ja viestintävirasto voi poistaa rajoituksen. Se antaisi virastolle valtuudet poistaa sellainen rajoitus, jolle ei ole enää perusteita esimerkiksi liikennejärjestelyitä muutettaessa ja kehitettäessä. Käytännössä mikä tahansa taho voisi tehdä aloitteen rajoituksen poistamisesta, tai virasto voisi lakiluonnoksen mukaan toteuttaa sen omasta aloitteestaan. Kuntaliitto esittää, että lakiin lisätään virke siitä, että virasto voi näin tehdä kuultuaan ensin katuverkosta vastaavaa kuntaa.

Osapuolten velvollisuudet

-

Markkina- ja valvonta

-

Valvonta

-

Viranomaisten toimivalta

Lakiluonnoksessa esitetään, että Liikenne- ja viestintävirastosta tulisi viranomaisvalvontaa koordinoiva viranomainen sekä valvontaviranomainen myös tiekuljetuksissa. Kuntaliitto huomauttaa, että uusi tehtävä edellyttää, että liikenne- ja viestintävirastolla on myös riittävät resurssit tehtävän hyvään hoitamiseen ja kehittämiseen ja yhteistyöhön toimijoiden kanssa.

Sanktiointien uudistaminen

-

Huomioita liitelaeista

-

Esityksen vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin

-

Asetus ja sen vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin

-

Muita huomioita

Kuntaliitto kiinnittää huomiota myös lakiluonnoksessa käytettyihin käsitteisiin, joita tulee vielä tarkentaa, esim. satama, satama-alue, tilapäisen säilytyksen paikka, rata-verkko suhteessa

ratapihaan. Myös tilapäisen säilytyksen paikkaan kohdistuvia vastuukysymyksiä tulisi laissa selkeyttää (30 §, 31 §, 32 §).

Lakiluonnoksessa asetetaan satamanpitäjälle vastuu satamassa tapahtuvasta vaarallisten aineiden kuljetusten turvallisuudesta. Siten lain tulisi myös taata satamanpitäjän edellytykset hoitaa tätä tehtävää. Siksi myös satamanpitäjän laatimien lain mukaisten turvallisuusmenettelyjen laiminlyönti tulisi laissa sanktioida.

SUOMEN KUNTALIITTO

Miira Riipinen

johtaja, yhdyskunta ja ympäristö -yksikkö

Vilkuna Johanna
Suomen Kuntaliitto ry